

Fig. 1. Den romanske †kirke, nedbrudt 1890, set fra nordøst. Pennetegning af J. Magnus-Petersen juli 1888 (NM). - *The demolished †church seen from north-east, 1888.*

STORRING KIRKE

FRAMLEV HERRED

I senmiddelalderen og i tiden efter reformationen modtog domprovsten i Århus afgifter af kirken mod til gengæld at revidere regnskaberne og have kirken i forsvar (om denne visitationsret se s. 1366f.). Ved et mageskifte 1582[1] afstod domkapitlet disse rettigheder til kongen, som hermed fik fuld patronatsret. 15. december 1710 solgtes kirken på auktion til Bendix Lassen til Åkær (skøde 30. april 1712),[2] som imidlertid straks overdrog den til Hans Seidelin, sognepræst i Ovsted og Tåning. Denne måtte 1. oktober 1720[3] afstå kirken til kongen, som gjorde brug af sin reluitionsret (tilbagekøbsret) og indlemmede kirken i Skanderborg rytterdistrikt under kirkesessionens bestyrelse. Efter ryttergodsets nedlæggelse købtes kirken i april 1767[4] på auktion af sognepræsten Anders Vinding (jfr. *epitaf nr.3), hvis enke ved endnu en auktion 27. november 1786[5] afhændede den til sognets beboere. Kirken overgik til selveje 1. januar 1911.

1756[6] bad man amtmanden fritage kirkeværgen for tilsyn med det forestående tårnbyggeri, fordi denne hverken kunne læse eller skrive og ofte ikke var »ved sine fulde fem sanser, når han kom fra købstad«.

Den romanske kirke blev nedbrudt 1890, og samme år rejstes den nuværende, nygotiske bygning.

På egnen fortaltes *sagn*[7] om kæmper, som kastede sten efter kirketårne. En sten på Skovby mark skulle være kastet efter spiret på Storring kirke af en kæmpe på Borum Eshøj, der prøvede kræfter med en anden, som ville slå spiret af Kolt kirke. - Ifølge et andet sagn var Storring kirke bygget af en kæmpe, som kastede sten mod Mesing kirke, opført af en anden kæmpe; men stenen nåede kun til Rummel ås i Stjær sogn.

Kirken, der 1890 afløste en beskeden, middelalderlig bygning, ligger på en højning i landskabet med stærkt fald mod syd.

Kirkegården, som hegnes af brede markstensdiger, har bevaret sine gamle skel, undtagen i syd, hvor den er udvidet i flere omgange: 1856,[8] 1922[9] og sidst 1972. Hovedindgangen i nord er en køreport med jerngitterfløje, ophængt mellem tre meter høje, murede piller, aftrappede og cementafdækkede. En indgang i vest er indrettet 1971 i forbindelse med opførel-

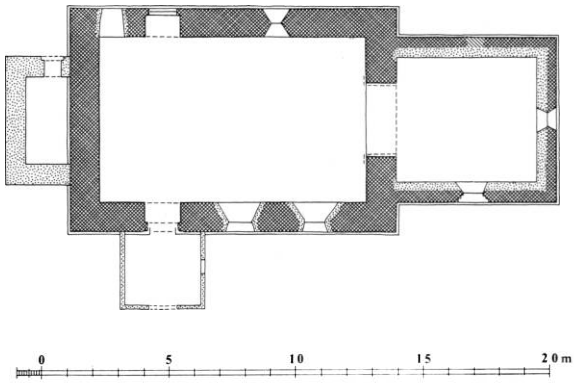
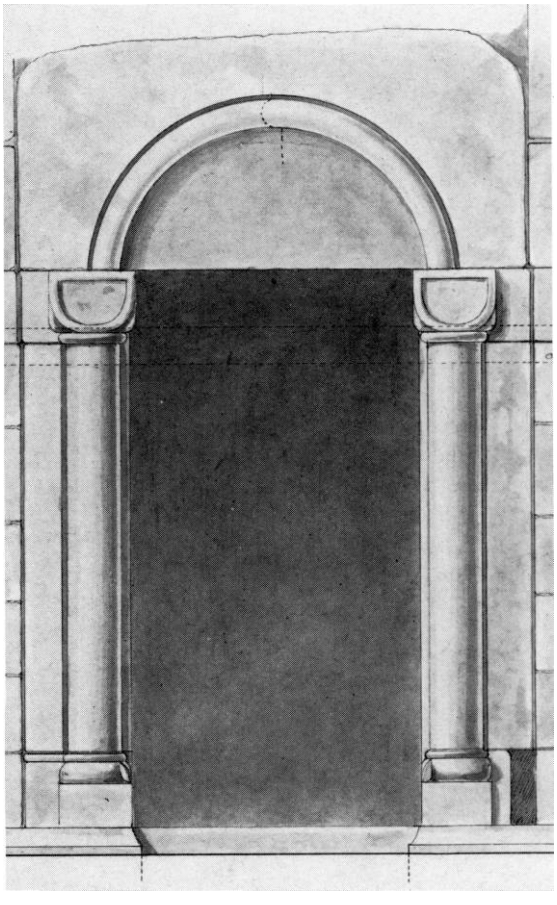

Fig. 2. Plan 1:300 af den romanske †kirke. Rekonstruktionsforslag ved NJP, tegnet af Marianne Nielsen 1982. - *Plan of church demolished 1890.*

Fig. 3. †Granitportal i den romanske kirkes sydmur (s. 2067). Opmålt og tegnet af J. Magnus-Petersen 1888 (NM). - *Granite †portal in south wall of demolished church.*

sen af et lavt *ligkapel* af røde sten og med skifertag (arkitekt Bent Meyer). Det afløste et *†kapel*, bygget 1939/40 af Jens J. Sørensen, S. Galten, som i stilen efterlignede kirkens gotiserende former.[10]

Kampestensdiget omtales første gang 1613/14,[11] da det blev udbedret af en stenpikker fra Hammel. Indgangen bestod i 16-1700'rne af en afdækket †port[12] af træ samt to låger, den ene anbragt i vest. 1619[11] fældede fire karle i tre dage tre egetræer på kirkegården, og heraf huggede fire tømmermænd ny port og låger.

DEN NUVÆRENDE KIRKE er rejst på den gamle kirkes plads 1890 efter tegning af arkitekt Vilhelm Puck, Århus,[13] der 1884 havde opført kirken i S. Galten (s. 2104) og 1874 valgmenighedskirken i Bering (Kolt sogn, Ning hrd.). Den består af tresidet afsluttet kor samt skib og et højt tårn i vest, hvis underetage tjener som våbenhus; til korpartiet slutter sig to små udbygninger i syd og nord med sakristi og varmeanlæg.[14]

Kirken, som samtiden opfattede som en »ny gotisk bygning« (fig. 6 og 7),[15] indeholder både gotiske og romanske stilelementer i en stram og tør komposition. Materialerne er røde, til dels glaserede teglsten over en høj granitsokkel, hvori der indgår kvadre fra den nedbrudte kirke. Facaderne fagdeles af aftrappede piller og afsluttes med rundbuefrise og tandsnitgesims. Vinduerne, som har farvet »katedralglas«,[9] sidder i store, spidsbuede spejl med roset i toppen. De højryggede tage og det himmelstræbende spir er skiferdækket. Indgangsportalen i tårnets vestside indeholder tympanet fra den gamle kirkes syddør (se denne).

I det indre er væggene af gulbrændte mursten med bælter og indramninger af røde sten. Korbuen er høj og spids, mens en rundbuet arkade forbinder skibet med tårnets mellemetage, hvor orglet er anbragt. Koret har fladt bjælkeloft, hvilende på otte små søjler. I gulvet ligger gule, sorte og røde fliser. - Bygningen, der alt i alt er et velbevaret eksempel på nygotisk arkitektur i Danmark fra en tidsalder med høj håndværksmæssig kvalitet, gennemgik 1974 en

Fig. 4. Den romanske †kirke, nedbrudt 1890, set fra sydvest (s. 2067f.). J. Magnus-Petersen fot. 1888 (NM). - *The demolished †church seen from south-west, 1888.*

nænsom istandsættelse ved arkitekt Edvard Thomsen, Randers.[16]

Kalkmalerier 1890. I korvæggene er der lige under murkronen 14 spidsbuede blændinger, udsmykket med ti apostle samt de fire evangelistsymboler, malet efter udkast af arkitekt Puck.[17] De kalkmalede trekvartfigurer med skriftbånd over hovedet er 1974 delvis rekonstrueret af kunstmaler Holmer Trier.[16]

DEN ROMANSKE †KIRKE bestod ved nedbrydningen 1890 af kor og skib, hvortil der var føjet et tårn i vest, fornyet 1756, og et lille bindingsværksvåbenhus i syd.[18]

De oprindelige afsnit, kor og skib, var opført af *granitkvadre* på skråkantsokkel; indvendig var væggene af marksten. Skibet var udvendig dobbelt så langt som koret, hvis mure, der flugtede med skibets indervægge, var gjort tyndere i forbindelse med en ommuring 1878.

Skibets syddør, en *granitportal* med rundstavshalvsøjler, kendes fra J. Magnus-Petersens opmåling 1888 (fig. 3). De ret svære halvsøjler, ca. 20 cm i diameter, var hugget i ét med karmstenene og rejst over fremspringende fodstykker med profileret base (med hjørneknop), indsat over bygningens skråkantsokkel. Terningkapitæler med fordybede skjolde dannede vederlag for dækstenen med glat *tympanonfelt,* indrammet af vulst. Tympanet er som den eneste del af portalen bevaret over den nuværende kirkes indgang. - Den vandretafdækkede nord-

Fig. 5. Interiør af den romanske †kirke, nedbrudt 1890, set mod øst. J.Magnus-Petersen fot. 1888 (NM). *Interior of the demolished †church, looking east, 1888.*

dør var tilmuret i den yde flugt, hvor der var indsat et firkantet vindue. - I skibets nordmur var bevaret et oprindeligt, rundbuet og smiget *vindue* med monolit overligger, 37 cm bred i lysningen, mens et vindue i korgavlen var noget omdannet. To romanske **vindues overliggere* (31 cm brede i lysningen) befinder sig siden 1952 i købstadmuseet Den gamle By i Århus[19] og stammer formodentlig fra koret.

I det *indre* stod de hvidkalkede rum med flade bjælkelofter. I den rundbuede korbue, der synes at have bevaret sit oprindelige udseende, sad vestomløbende, ens profilerede *kragbånd* (sml. fig. 5).

Tilføjelser og ændringer. Våbenhus og tårn omtales første gang i kirkens regnskaber 1614-20,[11] men var muligvis tilføjet i 1500'rne. Tårnet blev 1756 genopført af nyt.

Det lille *våbenhus* (fig. 4) ved skibets syddør var rejst af bindingsværk og tækket med tegl. Det målte kun 3x3,3 m og var så lavt, at bjælkeloftet skjulte det øverste af døren. Der var indgang i syd og et lille vindue i øst. Et pikstensgulv ønskedes 1850[8] afløst af mursten. Huset »forbedredes« 1727[20] med gammelt tømmer, som før havde været brugt andre steder, og blev 1756 opsat af nyt egetømmer i forbindelse med tårnbyggeriet.[21]

Tårne. 1) Tårnet (fig. 1 og 4), der 1756 havde afløst et ældre, var opført af murermester Cornelius Hansen, Fredericia,[12] som samme år udførte den barokke våbenhusfacade i Harlev (se s. 2012f. med note 22). Det smalle tårn målte 14,5 m til tagspidsen og var muret af små »dobbelte flensborgsten«;[22] i de nederste 2,7 m var der brugt granitkvadre fra det gamle tårn, der kan være ført hertil fra kirken i Høver, nedbrudt på reformationstiden (jfr. s. 2086). Østmuren hvilede på skibets vestgavl. Tårnrummet, hvortil der var adgang gennem en rundbuet dør i nord, var - ligesom i Borum (s. 1990) - uden forbindelse med kirken og uden etageadskillelser. Øverst var der tre rundbuede og falsede glamhuller og herover en

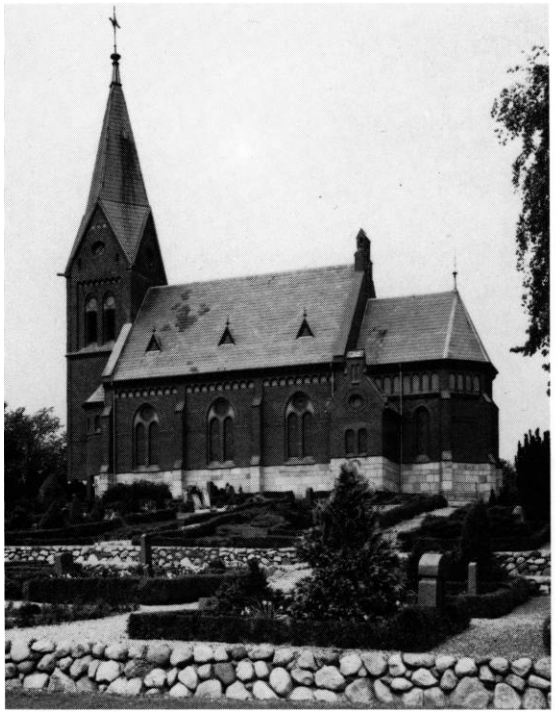

Fig. 6. Den nuværende kirke fra 1890, set fra syd. NE fot. 1978. - *The present church, 1890, seen from south.*

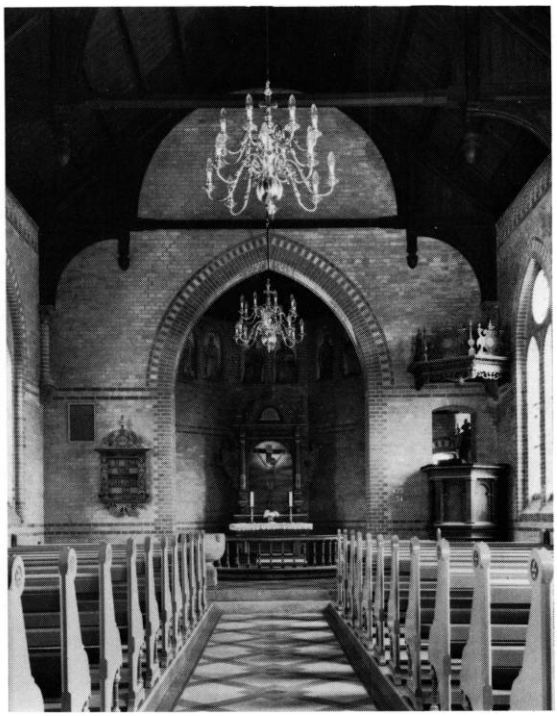

Fig. 7. Indre af kirken fra 1890, set mod øst. NE fot. 1978. - *Interior of church 1890, looking east.*

kraftig, barok falsgesims. Det teglhængte pyramidespir afsluttedes med en *vejrfløj,* der 1859[8] havde afløst en nedblæst »fløjstang«.

2) Det ældre tårn, nedbrudt på grund af brøstfældighed 1756,[21] var af lignende størrelse, men dækkedes af et sadeltag. Hans murmand af Horsens murede 1615/16 nye (kamtakkede) gavle,[23] og Søren tømmermand fra Skanderborg huggede nyt tagværk (»øveret«).

Ved nedrivningen 1890 var kirkens svejfede tage overalt tækket med tegl; tårn og våbenhus var hvidkalket, mens skibets kvadre stod med hvide fuger. Den hvidtede falsgesims var formentlig kommet til 1756, da også skibets vestgavl blev ommuret. 1878[9] var der indsat et stort, spidsbuet støbejernsvindue i korets sydside, mens skibet i syd havde to mindre vinduer med retkantede karme af træ. Et lille vindue vestligst i skibets nordmur gav lys til pulpituret.

Efter at koret var ommuret 1878,[9] besluttede man 1883 - fremfor at fortsætte restaureringen af den brøstfældige kirke - at opføre nyt skib og tårn.[24] Arbejdet udsattes dog foreløbig på grund af opførelsen af en ny kirke i S. Galten, og i mellemtiden ændredes planerne: 1. marts 1888 godkendte Kultusministeriet, efter anbefaling af kgl. bygningsinspektør Walther, Vilhelm Pucks tegninger til en total fornyelse af kirken i stil med den nye kirke i Galten. Den middelalderlige kirke blev nedbrudt til grunden i det tidlige forår 1890, og 27. november samme år stod den nye kirke færdig.[25]

INVENTAR

Oversigt. I forbindelse med overflytningen til den nye kirke 1890 gennemgik inventaret en del ændringer efter forslag fra kirkens arkitekt, Vilhelm Puck. En altertavle fremstilledes af et renæssanceepitaf og et tidligere altermaleri fra 1876, og en ny salmenummertavle og præsterækketavle blev tildannet af ældre epitafiedele; resten af epitafierne overflyttedes til Museet på Koldinghus. Stoleværket fornyedes. Fra

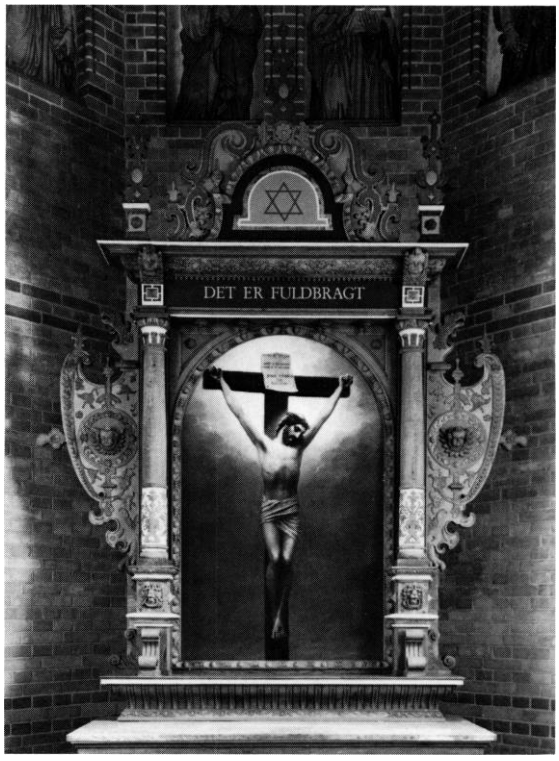

Fig. 8. Altertavle, 1890 sammenstykket af et epitaf fra o. 1635 og maleri af A. Fritz 1876, stammende fra en tidligere †altertavle (s. 2070). NE fot. 1978. - *Altarpiece, 1890, made up of a sepulchral tablet from c. 1635 and a painting by A. Fritz, 1876, this originating from an earlier altarpiece.*

den gamle kirke overførtes bl.a. den romanske løvefont og prædikestolen fra 1638, udført af samme billedskærer som (epitafie)altertavlen. Af de »ornamenter ... der var forskaffet ved Guds børns gavmildhed«,[20] er bevaret alterkalk og disk, 1721, oblatæske, 1724, og messing-dåbsfadet, et sydtysk arbejde fra 1550-75. Alterstagerne var skænket allerede 1693.

Alterbord, 1890,[26] af eg, forsidens storfylding flankeret af plumpe søjler. Rammeværk og lister malet gråblå og rødbrune, fyldingen står med egetræets farve.

†*Alterklæde,* anskaffet kort før 1729,[20] 1739/40[12] beskrevet som værende »af rødt, blommet plys med hvide fabler« (dvs. garneringer).

Altertavlen (fig. 8) er 1890[26] sammenstykket af et epitaf fra o. 1635, ifølge signatur af samme mester som prædikestolen, og af et maleri af A. Fritz 1876, stammende fra den tidligere altertavle (jfr. nedenfor).

Storfeltet,[27] der nu danner ramme om maleriet, flankeres af pilastre med skårne, skællagte spidsblade og med foranstående søjler, hvis prydbælter består af fladsnitsdekorationer: vase med blomster. Søjlerne står på kraftige postamentfremspring med løvemaske på forsiden og bosser på siderne; på nordre fremspring ses en indskåret signatur (fig. 9), formodentlig billedskærerens.[28] Den ændrede frise og gesims har bevaret de oprindelige fremspring med bosseprydet beslagværk under knægte med skårne englehoveder. De smalle storvinger, med rovfuglehoved foroven og -kløer forneden, er prydet med fladsnitsblomster omkring påsat englehoved (fig. 10). Det kartoucheformede topstykke er til dels nyskåret med genanvendelse af enkelte dele, bl.a. de tre topspir. Midtfeltets oprindelige rektangulære æggestavsramme har måttet vige for en rundbuet ramme om det 1890 indsatte maleri, hvis højde har været bestemmende for sokkelpartiets udformning med forhøjede, knægtprydede postamentfremspring og karnisformet plint.

Maleriet, olie på lærred, af Kristus på korset, er udført af A. Fritz 1876.[29] Den Korsfæstede har bleg karnation, brunt hår og hvidt lændeklæde; gråblå baggrund der lysner over Kristi hoved. Frisens hvide versalindskrift refererer til maleriet: »Det er fuldbragt«. - Tavlens enkle staffering fra 1973 domineres af en rødbrun baggrund for mellemblåt på kartoucheværket. Fladsnitsornamenter og vingernes skårne detaljer står i træets farve, enkelte profillister er hvidmalede. 1888[30] havde epitafiet endnu bevaret rester af »pragtfulde« farver og forgyldning samt metallazur.

Den tidligere *altertavle* (jfr. fig. 5) bestod af en nygotisk egetræsramme om det ovenfor omtalte maleri fra 1876. Slanke søjler bar en trekantgavl, hvori et indskåret Jesumonogram. I postamentfeltet var med hvide versaler malet samme indskrift som den nuværende; rammen i øvrigt umalet, men ferniseret. Nu på skibets loft.

†*Altertavle,* ifølge Magnus-Petersen[30] fra slutningen af 1500'rne. Endnu 1888 opbevaredes de sønderbrudte rester af den enkle tavle, der var »uden ornamenter«. Det tredelte storstykke bestod af et bredere midtfelt og to smalle sidefelter, adskilt af lisener. Den lave frise havde tilsyneladende været kronet af en trekantgavl.[9] I felterne skimtede Magnus-Petersen skriftsprog, men synsprotokollen 1862[9] nævner, at tavlen havde malerier, i midtfeltet Korsfæstelsen, i sidefelterne Peter og Johannes, sandsynligvis de »aldeles værdiløse« malerier på lærred, som 1886[31] fandtes på kirkeloftet, og som formentlig i 1800'rne har dækket den oprindelige staffering og indskrift. Kasseret efter 1891.

Altersølv. Alterkalk (fig. 11), skænket 1721, 17 cm høj. På bægeret er graveret giverindskriften, med kursiv og store skønskriftsbogstaver i navnene: »Gud til ære haver Kongl. Majst. Bierche dommer Iahannes Snell i Høver og Hans Elschelige Hustrue Chatrine Elisabeht(!) Wraae Gifvet denne Kalch og disk Til Storing Kierche 1721« (jfr. *epitaf nr. 2). Den sekstungede fod, af almindelig barokform, har fodtunger, der mod skaftet afgrænses af et lille, sekskantet profilled. Højt på det cylinderformede skaft, der muligvis er ændret i forbindelse med bægerets reparation i 1850'erne,[32] sidder knoppen, af sengotisk form, med rudebosser og mellemfaldende, spidse blade. På bosserne står med graverede versaler: »Ihesus«. Under en af fodpladetungerne to ens mestermærker for Mikkel Gregersen, Århus (Bøje II, 1982, variant af nr. 5887). Den tilhørerende *disk,* 14 cm i tvm., er ret flad og glat, på randen er med dobbeltlinier graveret et buet kryds.

Fig. 10. Udsnit af epitafiestorvinge, o. 1635, genanvendt i altertavlen (jfr. fig. 8) (s. 2070). NE fot. 1978. - *Section of main wing of a sepulchral tablet, c. 1635, re-used in altarpiece (cf. fig. 8).*

Fig. 9. Postament, med løvemaske og billedskærersignatur, fra et epitaf o. 1635, genanvendt i altertavlen (jfr. fig. 8) (s. 2070). NE fot. 1978. - *Pedestal with lion mask and signature of carver from a sepulchral tablet c. 1635, re-used in the altarpiece (cf. fig. 8).*

En †*sølvkalk* med *disk,* nævnt i inventariet 1661,[33] er inden 1681/82[34] blevet erstattet af et †*sæt* af tin, der anvendtes indtil anskaffelsen af ovennævnte kalk (jfr. †kirkekiste). - En †*tinflaske* på 1 pot er omtalt 1739[12] og 1767.[35]

Oblatæske (fig. 12), skænket 1724, udført af Mikkel Gregersen, Århus. Den kun 4,5 cm høje æske, 10,4 cm i tvm., har bølgeriflet fodplade og lågkant. På låget en dreven bort af

Fig. 11. Alterkalk, skænket 1721 af birkedommer Johannes Snel og hans første hustru, Cathrine Elisabeth Vraa, og udført af Mikkel Gregersen, Århus (s. 2071). NE fot. 1978. - *Chalice donated 1721 by the judge Johannes Snel and his wife Cathrine Elisabeth Vraa, made by Mikkel Gregersen, Århus.*

Fig. 12. Oblatæske, skænket 1724 af birkedommer Johannes Snel og hans anden hustru, Ellen Maria Sommer, og udført af Mikkel Gregersen, Århus (s. 2071). NE fot. 1978. - *Wafer box donated 1724 by the judge Johannes Snel and his second wife Ellen Maria Sommer. Made by Mikkel Gregersen, Århus.*

skråtløbende, radiale rifler (»kvadronering«). Den flade overside har en graveret kursivindskrift: »Gud Til Ære Hauer Kongl. Maysts. Bierche Domer(!) Iohannis Snell af Høver Hans Kierisk(!) Ellen Maria Sommer Givet Denne Abelat Esche Til Storing Kierche Anno 1724« (jfr. alterkalk og *epitaf nr. 2). Under bunden det lidt udpudsede mesterstempel, svarende til kalkens.

Alterkande, 1859,[33] leveret af Den kgl. Porcelænsfabrik, sort, med guldkors og -kanter; ude af brug.

Sygekalk, o. 1850, 9,6 cm høj, på rund, let hvælvet fod, der ved små kantindsnit er delt i otte tunger. Skaftet består af et højt konisk led på hver side af den glatte knop, med spidsovalt tværsnit. Under det glatte, halvkugleformede bæger, med profileret mundingsrand, sidder en nedadvendt bladkrave, dekoreret med trambulerstik. *Disk,* 5 cm i tvm., glat, med smal rand. Sygesættet er anbragt i en rektangulær, læderbetrukket trææske, lukket med messingspænder og på oversiden dekoreret med bladornamenter. Anvendtes også af annekskirkerne Stjær og S. Galten.[9] Et *†sygesæt* af tin var 1734 foræret af Jørgen Ledemarch; opbevaredes hos sognepræsten.[35]

Alterstager (fig. 13), skænket 1693, af malm, 40 cm høje. På den brede, fladt profilerede fod, med flere graverede linier ved profilovergangene, står på begge stager en graveret indskrift med versaler samt store skønskriftsbogstaver i initialerne: »Hr. Niels Madtzøn Fog. Inger Anders Dater Vinding Ano 1693«. Skaftet med de to forskelligt formede balustre og den store, fladt riflede lyseskål svarer til stagerne i Lisbjerg (s.1413).[36] Messinglysepig. - Kirkens forrige *†alterstager* var af træ, tidligst omtalt 1661.[33]

Syvarmet lysestage, nyere, såkaldt »Grundtvigsstage«[9] (jfr. Vartov, DK. Kbh. by, s. 46). Opstillet ved fonten.

†Messehagler. 1661[33] var haglen af rødt, »prentet« fløjl, 1739/40[12] af rødt fløjl med sølvgaloner. Også 1862[9] var haglen af samme materiale og farve, men med guldgaloner.

Et *†»ildkar«* er omtalt 1661[33]-1704.[37]

Fig. 13. Alterstage, skænket 1693 af sognepræst Niels Madsen Fog og hustru, Inger Andersdatter Vinding (s. 2072). NE fot. 1978. - *Altar candlestick donated 1693 by the minister Niels Madsen and his wife Inger Andersdatter Vinding.*

Alterskranke, o. 1880,[9] halvrund, bestående af drejede træsøjler med profileret håndliste. En *†skranke* bestod af »lige trætralværk«.[9]

Døbefont (fig. 15), romansk, af granit, kummen grovkornet, lysrød, foden finkornet og blegrød med gråsorte årer. Ifølge Mackeprang (Døbefonte s. 253) tilhørende de østjyske løvefontes klassiske type, herunder en variant af »Galtengruppen«. Foden er gruppens vanlige (jfr. S. Galten s. 2110), men med mere ubehjælpsomt udførte menneskehoveder på hjørnerne og relieffer på siderne: fra øst 1) tredelt plante, 2) fugl med vifteformet hale, 3) ubestemmeligt dyr med smal krop og bagudbøjet hals med rundt hoved, og 4) dyr med lang, bøjet hals. Den store kumme, 83 cm i tvm. og 26 cm dyb, har lave relieffer af fire tilsyneladende mankeløse løver, opstillet parvis over for hinanden, med hver sit hoved, hvis tunge »slikker« det menneskehoved, der rager frem mellem dem. To tilsvarende hoveder (5-6 cm i relief), alle med kraftige »hårvalke«, sidder mellem dyrenes haleduske; i tomrummet over deres kroppe ses tre- eller firblade. Spor af rød farve findes i konturlinierne ved blomster, haleduske etc., formodentlig rester af den oliemaling »og anden urenlighed« man 1872 ønskede fjernet.[9] Opstillet i korets nordvestre hjørne.

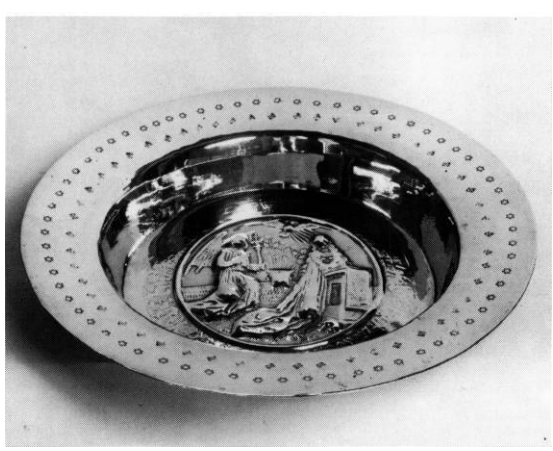
Dåbsfad (fig. 14), 1550-75, sydtysk arbejde, 41 cm i tvm. I bunden en dreven bebudelsesscene omgivet af næsten udpudset minuskelring. På den glatte rand er stemplede ornamenter, stjerner og kroner. Endnu 1715 havde kirken intet bækken, men måtte bruge »gemene kar til dåbsforretningen«. 1729 var det ovenfor omtalte fad skænket kirken.[20]

Dåbskande, 1941, af messing, 32 cm høj, svarende til Skovbys (s. 1978).

†Fontelåg af træ, omtalt 1719[38] og i brug endnu 1803.[20]

Prædikestol og *himmel* (fig. 16-18), skænket 1638 af sognepræsten og hans hustru og ifølge signatur udført af samme billedskærer som den nuværende altertavle (tidligere epitaf). Stolen består af fire fag samt to brædder (med gesims og postament som stolens), der slutter denne til triumfvæggen, hvorigennem opgangen er. Storfelterne flankeres af hjørnebøjede, riflede pilastre med profilkapitæler. Ind mod felterne er på de tre øvre sider en kraftig liste med store

Fig. 14. Dåbsfad o. 1550-75, af messing, sydtysk arbejde (s. 2073). NE fot. 1978. - *Brass baptismal dish c. 1550-75 from South Germany.*

bosser. I fyldingerne er arkader prydet med slyngbånd og i sviklerne fladsnit, fantasifuglehoved med bladværk. Gesimsens omløbende lister har henholdsvis kraftig-profileret tandsnit, æggestav og tandsnit over glat frise, hvis profilliste nederst har spinkel perlestav. Den kvartrunde postamentbjælke er dekoreret med fladsnit; i frisen er skåret billedskærersignaturen og herefter giverindskriften, med versaler: »Anno 1638 hafver lens Ienssøn Snepdrvp praest til Storring kierck oc hindis annexer med sin kiere hvstrve Maren Niels d: (dvs. datter) Fog denne prædicke stoel oc himel bekost oc den I Iesv navn til Storring kierck for aerit. Gvd til ære kiercken til beprydelse oc mening mand til nyt oc gafven.« Under stolens hjørner barneenglehoveder hvorimellem beslagværkshængestykker med fladsnit (fig. 18). Sekssidet underbaldakin, formodentlig på nyere, sekssidet egebaluster over granitkonsol.

Samtidig, femsidet himmel (fig. 16) med gesims og englehoveder under hjørnerne svarende til stolen, dog har frisen hjørnefremspring med triglyffer. De gennembrudte hængestykker har beslagværksbøjler og midtroset. Topstykkerne er kartoucheformede med slyngbånd om midtcirklen, på hjørnerne topspir med fladsnitsblomster. Undersiden er listedelt i seks felter omkring midtroset med lille vindrueklase og herunder stor hængedue.

Fig. 15. Romansk døbefont med løvefigurer og fremspringende menneskehoveder (s. 2073). NE fot. 1978. - *Romanesque baptismal font with lion figures and projecting heads of humans.*

Den enkle stol med de velforarbejdede ornamenter i senrenæssance - i øvrigt svarende til prædikestole i Nølev og Halling i Hads herred — har stilistiske træk, der minder om billedskæreren Peder Jensen Koldings tidlige arbejder.[39] Den så iøjnefaldende placerede signatur både på altertavle og prædikestol tyder dog på en selvstændigt arbejdende mester eller en (tidligere) svend fra det produktive værksted.

Prædikestolen, der 1885[15] karakteriseredes som »meget defekt«, og som ønskedes restaureret og bemalet, står nu med en beskeden staffering fra 1973 svarende til altertavlens, med rødbrunt, lysblåt og hvidt.

Stoleværk, o. 1890, antagelig tegnet af arkitekt Puck; de glatte gavlstykker, støttet af kolonnet, har foroven udskåret Georgskors i cirkel. Gråmalet i to nuancer, tidligere egetræsmalet.

Den øvre del af en *stolegavl* (fig. 30), med reliefskåret årstal »1674« under halvroset, malet gulbrun over rester af blå farve, er nu opsat bag altertavlen. †*Stoleværket* i den nedbrudte kirke (jfr. fig. 5) var rimeligvis fra 1700'rne og bestod af glatte gavle med svejfet udsavede topstykker og enkle fyldingsdøre. 1862[9] var der 25 oliemalede stolestader; endnu 1803[20] stod de uden maling, bortset fra den øverste fruentimmerstol og en »indelukket stol« nederst.

†*Præste-* eller *skriftestol.* 1739/40[12] fandtes i skriftestolen en ny skammel at sidde på og udenfor en lav og lang at knæle på. 1803[20] bemærkes, at præstens stol, »som også er skriftestol«, er forsvarlig og malet. Dens placering var som vanligt 1862 nord for alteret, †*degnestolen* sydfor. Begge stole fjernedes ved korombygningen 1878.[9] Bord og stol fra o. 1890 er anbragt i præsteværelset.

†*Kirkekiste.* 1681/82 omtales »en beslagen kiste med lås, til messeklæderne.«[34] 1739/40[12] tilføjet inventarielisten, at man i egekisten havde anbragt den tidligere anvendte tinkalk og disk (se ovenfor). 1874 fjernet fra koret, da den ikke fandt nogen anvendelse og var »uden kunstnerisk værdi«.[9]

Nyere *pengebøsse* »For Fattige«, opsat vestligst på nordre stolerække. †*Klingpung.* 1704[37] havde »tavlen« en sølvklokke ved; 1750/51[12] blev anskaffet en ny tavlepung af rødt plys med sølvgaloner.

†*(?)Dørfløj.* I den tidligere kirkes sydportal fandtes indtil nedrivningen en »bred, enkelt egetræsdør med arkitektonisk forsiring i renæssancestil ud mod våbenhuset«[15]; af Erik Schiødte blev den beskrevet som rigt orneret og kun manglende rene ubetydeligheder, hvorfor den burde bevares i kirken eller på et museum.

I købstadmuseet Den gamle By (inv. nr. 415) findes en »kirkedør«[40] (fig. 19), fra o. 1625, der måske er identisk med ovenfor beskrevne dørfløj. Den er af eg og måler 233x137 cm. Ved beregning af 10 cm i hver side til karmafslag passer fløjen godt til lysningsmålene, ca. 227x117 cm, for sydportalen i den nedrevne kirke (jfr. ovenfor). Også nøglehullets placering et stykke fra yderkanten, forekommer rimelig. Døren er samlet af fem egeplanker med fjer og not, og på bagsiden styrket ved fire indfældede jernbånd, hvoraf de to fungerer som gangjern. Dørfløjens rammer er dekoreret med kassetteværk i fladsnit. Af de fire smalle »fyldinger« har de nedre profillister, mens de øvre har spor efter bueslag med profilkapitæler på pilastre med skællagte skiver. På tværrammen en dørring af smedejern og om nøglehullet et fliget beslag. På bagsiden en stor boltlås af træ. Fløjen er afrenset for farver, men spor af blå farve ses; den udekorerede side hvidmalet. Der findes ingen oplysninger om dens proveniens, men det er dog sandsynligt, at den stammer fra Århusegnen.

†*Vestpulpitur,* i den gamle kirke, tidligst omtalt 1640,[41] udvidet 1734.[42] 1862[9] nævnes, at det havde »trætralværk«.

Orgel, bygget 1975 af Jydsk Orgelbyggeri, Århus. Fem stemmer, ét manual og pedal; yderligere to manualstemmer er forberedt. Facade tegnet af Edv. Thomsen. På pulpitur i vest, delvis indbygget i tårnrummet. †*Orgel* af udenlandsk fabrikat, formentlig importeret og opstillet af Joh. P.Andresen & Co., Ringkøbing. Disposition (fire stemmer): Bordun 16',

Fig. 16. Prædikestolens lydhimmel, skænket 1638 (jfr. fig. 17) (s. 2074). NE fot. 1978. - *The pulpit's sounding board, donated 1638.*

Fig. 17. Prædikestol, skænket 1638 af sognepræst Jens Jensen Snepdrup og hustru (s. 2073). NE fot. 1978. - *Pulpit, donated 1638 by the minister Jens Jensen Snepdrup and his wife.*

Fig. 18. Udsnit af prædikestol med giverindskrift 1638 og billedskærersignatur (jfr. fig. 17) (s. 2074). NE fot. 1978. - *Part of pulpit donor's inscription 1638 and signature of carver (cf. fig. 17).*

Fig. 19. *Dørfløj, o. 1625, nu i Den gamle By, måske stammende fra den nedrevne kirkes sydportal (s. 2075). Flemming Schmidt fot. 1982. - *Door leaf c. 1625, in Den Gamle By museum. Possibly from the demolished †church.*

Principal 8', Gedakt 8', Octav 4', oktavkoppel. Pneumatisk aktion.[43] På pulpitur i tårnrummet.

Salmenummertavler. 1) (Fig. 21), o. 1890 sammenstykket af dele fra forskellige epitafier, der efter den gamle kirkes nedrivning blev opbevaret i sprøjtehuset. Efter at kirkeværgerne på præstens anmodning havde sammenstillet tilsyneladende samhørende stykker, hvorved »en stor mængde lister« blev tilovers, havde arkitekt Puck deraf »dannet en meget smuk og stilfuld nummertavle, på hvis frontespice står 1632«.[26]

Storstykket, der incl. den nye gesims og postament måler 88 cm i højden, flankeres af reliefskårne renæssancehermer, fra 1600'rnes første fjerdedel, måske stammende fra †epitaf. De nøgne kvindefigurer har korslagte arme samt langt hår, der som et slag breder sig ud over skulderpartiet. De beslagværksprydede skafter har draperiophæng med frugtbundter og nederst kløftede »tunger«. Det kartoucheformede topstykke, med midtcirkel omkring et reliefskåret årstal »1632«, har muligvis hørt til epitaf nr. 1.[31] Hængestykket er formodentlig nyskåret, muligvis dog med genanvendelse af rovfuglehoveder. I frise og midtbræt nyskårne indskrifter. Sorte skydebrikker med hvidmalede tal; tavlen i øvrigt afrenset for farver, men med lidt forgyldning. På triumfvæggen, mod nord.

2-3) To rektangulære tavler i brunlakeret fyrretræ, o. 1860, beregnet til indskudsbrikker med påmalede tal, ligger nu på loftet.

Præsterækketavler. 1) O. 1890 tildannet af dele fra et tidligere epitaf, fra o. 1625. Fra dette er anvendt storfeltets spinkle profilerede ramme med nedre æggestavsliste, de fritstående storsøjler, hvis prydbælter har små, hulkantprofilerede kvadre med midthuller og muligvis de to drejede topkugler. Alt det øvrige er tilføjelser fra o. 1890:[26] postamentet med volutknægte som altertavlens og gesimsen med de gennembrudte knægte som nummertavlens. Egetræstavlen står nu mørkferniseret, med gyldne versaler i frisen: »Sognepræsterne i Storring, Stiær og Galten«, samt i midtfeltet præsternes navne og data. Ophængt på skibets vestvæg, syd for

døren. 2) 1981, trætavle med fortsættelse af præsterækken; nord for døren.

*3) O. 1800. Rektangulær tavle i profileret, blågrønmalet fyrretræsramme. Hvid skriveskrift på rødbrun bund, der dækker over en tilsvarende, ældre fortegnelse. På museet på Koldinghus (inv. nr. 13595).

Maleri, Opstandelsen (fig. 29), fra 1600'rne, stammende fra topfeltet til †altertavle eller †epitaf. På en egetræsplade, 51x38 cm, er i olie på tynd kridtgrund malet den opstandne og velsignende Kristus med korsfanen, stående som sejrherre over død og djævel, benrad og slange. Et stærkt gult lys udgår fra Kristusskikkelsen, med hvidt lændeklæde og violet kappe. Den brune benrad med sorte konturer sidder omgivet af orangerøde flammer. Fanen er fæstnet med en snor, der synes at danne bogstaverne CS eller CC (en signatur?). Maleriet, der ifølge en moderne påskrift på bagsiden skulle stamme fra kirken, blev (gen)erhvervet på auktion 1982.[44]

Lysekroner. 1) (Fig. 20), fra 1600'rnes 1.fjerdedel, men ændret ved reparationer 1859[33] og 1908.[9] Stammen, der krones af en flakt ørn, består af et ovalled mellem skiver samt fladtrykt kugleled over den midtdelte hængekugle, med profileret knop. De 2x6 lysearme er ændrede, de nedre arme ender i spiral, de øvre arme, med graverede akantusblade og treblad, har faet tilsat et led under de tallerkenformede dråbeskåle. Foroven sidder seks flade pyntearme endende i fantasihoved. Lysekronen er tidligere blevet forsynet med lys, bekostet for renterne af et legat på 250 kr., stiftet 25. nov. 1760 af Ellen Marie Sommer, enke efter birkedommer Johannes Snel[15] (jfr. *epitaf nr. 2). Kronen, der i den tidligere kirke hang østligst i skibet, er nu ophængt i våbenhuset. - 2-3) To ens lysekroner, anskaffet efter 1925,[9] er ophængt i skibet.

Klokke, »Støbt aar 1887 hos Chr. Christensens enke, Aarhus«. Indskrift med reliefversaler over slagkanten; 66 cm i tvm. *†Klokker.* 1528 afgav kirken ved klokkeskatten en klokke, der vejede 1 skippund og 7½ lispund;[45] »ingen jernfang«, dvs. tilbehør. 2) 1809, støbt af

Fig. 20. Lysekrone fra 1600'rnes 1.fjerdedel, ændret 1908 (s. 2077). NE fot. 1978. - *Chandelier made in the first quarter of the 17th century, altered 1908.*

Fig. 21. Salmenummertavle, 1890 sammenstykket af dele fra forskellige epitafer, fra 1600'rne (s. 2076). NE fot. 1978. - *Hymn board, 1890, made from parts of various sepulchral tablets from the 17th century.*

Fig. 22. *Epitaf nr. 1, opsat 1633 af enken efter sognepræst og provst Niels Pedersen Fog, død 1628. Nu i Museet på Koldinghus (s. 2078). LL fot. 1981. - *Sepulchral tablet no. 1, set up 1633 by the widow of the minister Niels Pedersen Fog. Now in Koldinghus museum.*

Fig. 23. Englehoved som hængestykke fra *epitaf nr. 1, opsat 1633 (jfr. fig. 22) (s. 2078). JJF fot. 1982. - *Angel's head from sepulchral tablet no. 1, set up 1633 (cf. fig.22).*

Daniel Henrich Reimer, Randers.[46] Ifølge Uldall havde den lille klokke en versalindskrift: »Bekostet af Storring sognemænd 1809«. Længere nede stod: »Støbt af Reimer i Randers. No. 155.« Revnet 1885.[15]

GRAVMINDER

**Epitafier.* 1) (Fig. 22-23). Opsat 1633 af enken efter sognepræst Niels Pedersen Fog. Ifølge indskriften »Huiler under den steen sønden for Alteret« Niels Pedersøn Fog, f. i Fa..., fordum præst til disse tre sogne og provst i Framløf herred, †13. juli 1628, 58 år gl., og hustru Berithe Lauritzdaatter, f. i Stoerring præstegård, levede i ægteskab i 28 år og fik seks sønner og tre døtre, †16•, • år gl. Indskriften afsluttes med hustruens initialer: »B.L.D. 1633«. (Jfr. gravsten nr. 1).

Epitafiet fremtræder nu som et enkelt snitværksarbejde, i eg, ca. 230x235 cm, uden topstykke og storsøjler og med kun en lille rest af det oprindelige storfeltsmaleri, men blev 1886[31] karakteriseret som velbevaret og i en fortræffelig renæssanceramme. Storfeltet er indrammet af ægge- og perlestavslister og flankeret af glatte rammestykker med kantlister. Storvingerne, der har fantasidyrehoved og ben med klo, er prydet med beslagværk og frugter omkring englehoved. På postamentfremspringenes forside ses kartoucheindfattede diamantbosser, hvorunder englehoveder (fig. 23) som hængestykker, mens kun spor efter bosser er efterladt både på siderne af postamentfremspringene og på frisen. Den kvartrunde gesimsbjælke har velskåret fladsnit: bølgeranke med vindrueklase og fantasidyrehoved på hver side af to symmetriske skjolde med reliefskårne versaler henvisende til ægteparret: »NP« over »H: NPF« (Hr. Niels Pedersen Fog) og Jesumonogrammet »IHS« over »BLD« (Berithe Lauritzdaatter). På bøjleknægtene sidder diamemhoveder og herover store, drejede kugler på lavt postament. Topstykket på salmenummertavle nr. 1 stammer måske fra dette epitaf.

Af det oprindelige maleri, 118x102 cm, udført i olie på træ, er kun bevaret et lille stykke af venstre langside. Maleriet har omfattet portrætter af alle familiens medlemmer.[15] Nederst har været malet et sort bånd med en hvid frakturindskrift i to linier, hvoraf nu kan læses »Hu. / Den..«. På en brun jordbund herover knæler fire af sognepræstens sønner, alle sortklædte med hænderne sammenlagt i bøn: en brunhåret og -skægget yngre mand med pibekrave, ved hans side en halvvoksen dreng med blød, hvid krave (fig. 24) og foran to lyshårede smådrenge med runde kraver. Bagved ses en brunlig skrænt med noget krat samt en lille del af en by, Jerusalem. - Indskrifterne står med sortmalet fraktur på tynd forgyldning, de personlige data i postamentfeltet, en versificeret, religiøs indskrift i frisefeltet. Tavlens i øvrigt dårligt bevarede staffering består af sort på storvingerne som bund for rødt og hvidt be-

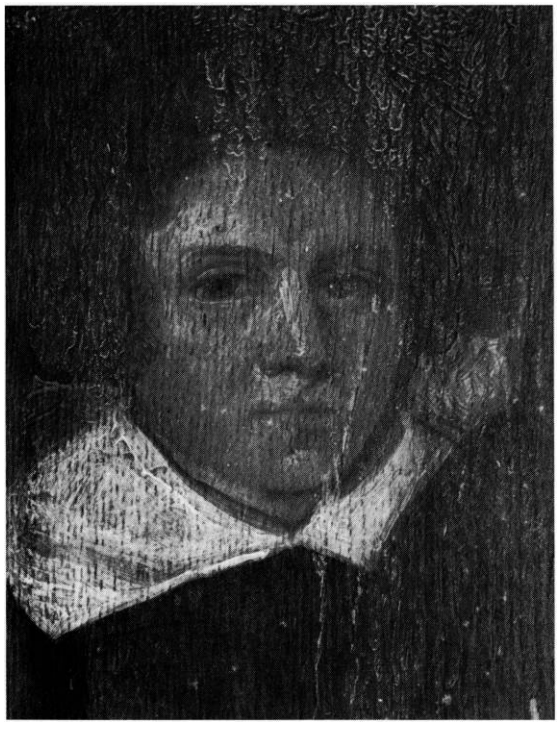

Fig. 24. Udsnit af maleri fra *epitaf nr. 1, over sognepræst Niels Pedersen Fog og familie (jfr. fig. 22) (s. 2079). JJF fot. 1982. - *Section of painting from sepulcral tablet no.1 (cf. fig. 22).*

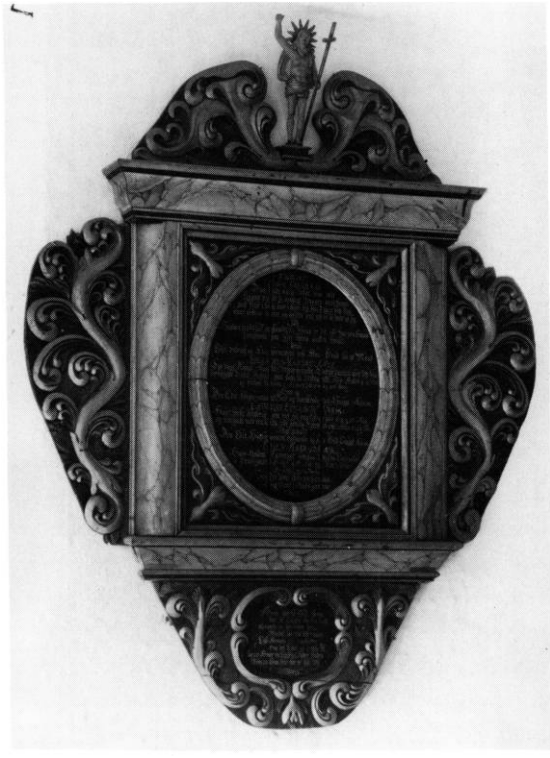

Fig. 25. *Epitaf nr. 2, over birkedommer Johannes Hansen Snel, †1749, og to hustruer. Nu på Museet på Koldinghus (s. 2079). LL fot. 1981. - *Sepulchral tablet no. 2, to the judge Johannes Hansen Snel, died 1149, and his two wives. Now in Koldinghus museum.*

slagværk og forskelligtfarvede frugter; fladsnittet er hvidmalet med lidt forgyldning, der også er anvendt på topkuglerne. Englehovederne har »naturlige« farver.

1885 hang epitafiet på skibets sydvæg tæt inden for døren.[15] Siden 1901[26] ophængt på Museet på Koldinghus (inv. nr. 13567).

*2) (Fig. 25). O.1749. Iohannes Hansøn Snel, fordum kgl. maj.s velforordnede birkedommer over det Schanderborgeske Rytter District, f. udi Fyen 12. okt. 1676, død i Høver 30. juni 1749, og hans første hustru Cathrine Elisabeth Vraae, f. på Estruplund 15. maj 1689, velsignet med én søn, død i Høver 5. dec. 1721, så og hans anden ægtemage Ellen Marie Sommer, f. i Siælle præstegård 1. sept. 1697, død i <Høver> (31. marts) 17<67>. I hængestykket gravvers:

»Æren hør til Gud alleene,
Ziir af Tavlen Kircken fand,
Graven er for vore beene,
Mindet for vor Eftermand.
Lyse-Kronen os paaminder
Om det Lius vi komme til,
Hvor vi Liusens Fader finder
Som selv for os lyse vil.«

Indskriften afsluttes med henvisning til »Iac. 1,17. Es. 60,20.« (Jfr. lysekrone, alterkalk, disk og oblatæske).

Tavlen er et noget plumpt snitværksarbejde, i eg, ca. 270x200 cm. Storfeltets kraftige, karnisformede ramme omslutter et bladkranset ovalfelt med skårne fantasiblade i sviklerne. Både storvinger, top- og hængestykke har reliefskårne bladranker med tykke stængler. I topfeltet giver rankerne plads for en lille figur af den opstandne Kristus med sejrsfanen (nu uden fane); højre, knyttede hånd er oprakt, bag hovedet en stråleglorie. - Indskriften står med forgyldt fraktur, navnene med skønskriftsbogstaver, på sort bund, de tilføjede data med gult. Tavlens ramme har skullet illudere som marmor og er derfor hvidmalet med blå årer. Bladkransen er hvid med gyldne kanter, bladstænglerne gråhvide med grønne og især gyldne blade, alt på blå baggrund. Kristusfiguren har naturlig karnation, hår og skæg samt lændeklæde, stav og stråler gyldne.

I den tidligere kirke hang epitafiet på triumfvæggens nordre del; siden 1901 i Museet på Koldinghus[26] (inv. nr. 13566).

*3) (Fig. 27). Opsat 1752 over Anders Christensøn Winding, forhen velfortjent sognepræst for Storing, Stier og Galten menigheder, *14. nov. 1685 i Haasum præstegård i Salling, †4. febr. 1752 i Storing præstegård i sit 67. år, »efter at hand havde levet under sine Forældres opsyn udi 12 aar, under Skole-Læreres haand i 6 aar, ved den høye Skole i 12 aar, som Præst paa Staden paa 3de aar og som Siæle-sørger for disse Meenigheder i 34 aar«. Tillige hans hustru, nu salig Kierstine Cathrine Liime, *6. sept. 1687 i Fialtring præstegård i Riber stift, i et kærligt ægteskab i 31 år velsignet med to sønner og fire døtre, af hvilke den i sit alders 22 år hensovede datter Kierstine Birgitte Winding »her hos Forælderne er nedsatt«. Herefter gravvers stilet til den efterladte om den hastigt svindende tid og med manende ord om bestandig at have Frelseren for øje: »Saa skal du Cronen

Fig. 26. »Døden«, figur fra *epitaf nr. 3, opsat 1752 over sognepræst Anders Christensen Winding og hustru Kirstine Catrine Liime (jfr. fig. 27) (s. 2081). LL fot. 1981. - *»Death«, a figure from sepulchral tablet no. 3, set up 1752 to the minister Anders Christensen Winding and his wife (cf. fig. 21).*

faae; for him(m)el-Thronen staae / Blandt Englers tusind tal, I Evig Fryde-Sal«. Nederst en latinsk indskrift, der indeholder et kryptogram,[47] nemlig et årstal: 1754, for epitafiets staffering: Elapso bIennIo strVCtVra hæC stat-Varia pICta est qVaM ParentlbVs sVIs, CVLtV et Veneratlone IVste obserVatls, ponl CVrarVnt Liberi, Vt Ita VIsa VItæ breVItas sIt nota PosterItatI.« (Efter to års forløb er denne monument-opbygning blevet malet, den som børnene, med tilbørlig iagttagelse af dyrkelse og ærbødighed, besørgede opsat over deres forældre, for at den således anskuede livets korthed kan blive kendt for eftertiden).

I hængestykket er malet en indskrift over (sønnen og efterfølgeren) Anders Christian Winding, *27. sept. 1720 i Storing præstegård, »kaldet Med-Tiener til disse Meenigheder« 28. nov. 1749 og sognepræst 17. marts 1752, †<11.apr.> 17<86> og hustru, salig Inger Kierstine Cramer, *[19. aug.] 1724,[48] levede i ægteskab i 33 år og velsignet med fem sønner og otte døtre, †28. [juni] 1<801>.[49]

Det store, senbarokke epitaf,[50] af eg, overdimensioneret i forhold til den oprindelige plads på det nedbrudte skibs nordvæg, hvor det rakte fra loftet til ned under stolestadehøjde (jfr. fig. 5), er et figurrigt billedskærerarbejde, der muligvis er inspireret af nogle epitafier i Århus domkirke (nr. 36 og 37, s. 742ff.). I opbygning er det beslægtet med epitafier bl.a. i Skanderup (Skanderborg), Gjerrild (Randers amt) og Hvorslev (Viborg amt) og er antagelig udført i samme værksted som *epitaf (s. 2112) i nabokirken S. Galten. Valget af allegoriske figurer supplerer indskriftens indhold (se ovenfor).

På et sarkofaglignende postament med kraftigt fremspringende forkrøppet midtparti, hviler en friskåren figur (fig. 26 og 28), den liggende Død, tillige symboliserende Tiden, med spade og vinget timeglas og flankeret af brændende olielamper. Over postamentet er rejst en portal med dødningehovedprydet baldakin, hvorunder er ophængt et stort draperi båret af englebørn. Foran draperiet en laurbærkranset skrifttavle, hvorover svæver to engle, der holder (nu delvis) forsvundne blomsterstave.[51] På

Fig. 27. *Epitaf nr. 3, opsat 1752 over sognepræst Anders Christensen Winding og hustru, Kirstine Catrine Liime. Nu på Museet på Koldinghus (s. 2080). Hude fot. 1908. - *Sepulchral tablet no. 3, set up 1752 to the minister Anders Christensen Winding and his wife Kirstine Catrine Liime. Now in Koldinghus museum.*

topgavlens gesims sidder endnu to engle, den ene med blomst i hånden, den anden har mistet sin. Bag dem er fæstnet kraftige blomsterfestons, der falder ned på hver side af portalen. På dennes »slutstenskonsol«, med flagrende knækbånd, har været anbragt en figur af Kristus som verdensdommer, siddende med fødderne på verdenskuglen og med korskronet rigsæble i den ene hånd og palmegren i den anden. - På postamentets forside et hvælvet o-

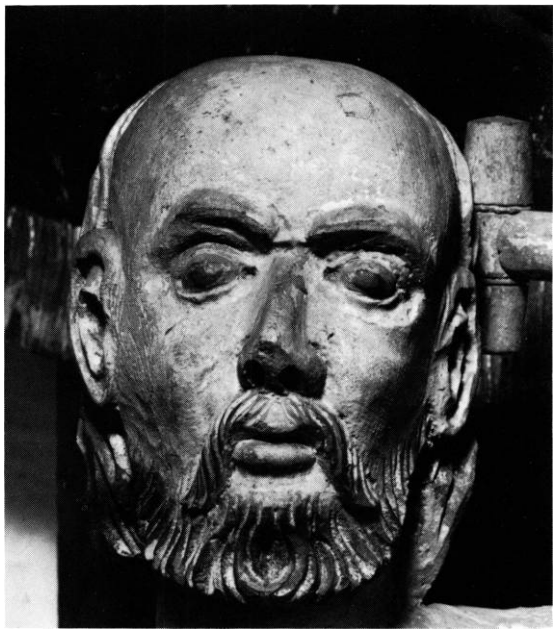

Fig. 28. »Dødens« hoved fra epitaf nr. 3 (jfr. fig. 27) (s. 2081). LL fot. 1981. - *The head of »Death« from sepulchral tablet no. 3 (cf. fig. 21).*

valfelt i kartoucheskjold med akantusblade på siderne og øvre nedhængende klæde med kvaster.

Stafferingen forekommer oprindelig. Postament og portal rødmarmoreret med enkelte blå årer, gesims og postamentlister sortmalet med gyldne kanter, draperiet blåt med gyldne frynser. Forgyldning ses ligeledes på skrifttavlens knækbånd, på blade, blomster samt englefigurernes hår, vinger og klædninger og »dødens« hår, skæg, øjne, lændeklæde og attributter, mens alle figurkroppe er lysgrå. Laurbærkransen er grøn og brun. Topfiguren, Kristus, har bleg, naturlig karnation, brunt hår og skæg, rød kappe med gyldent foer, forgyldt verdenskugle og blåt æble. - Indskrifterne står med gylden skrift på sort bund, i storfeltet med fraktur, i hængestykket med skriveskrift, tilføjelserne med gul farve. - Siden 1901[26] ophængt på Museet på Koldinghus (inv. nr. 13565).

†Epitaf Trætavle over sognepræst Laurits Sørensen, †1602, og hustru. 1886[31] blev det da tilsyneladende velbevarede epitaf beskrevet som et meget enkelt, men smagfuldt og godt arbejde med »dygtigt malede portrætter« på vinger og underparti; i midtfeltet stod indskriften. De to hermer på nummertavlen kan muligvis stamme herfra.

Gravsten. 1) O. 1628. Halvfigursten over provst Niels Pedersen Fog, †1628, og hustru (jfr. *epitaf nr. 1). Lysgrå kalksten, 165x115 cm, nu i mange brudstykker og overfladen stærkt ødelagt. På stenens øvre halvdel og inden for en ramme med slyngbånd ses et ægtepar, let vendt mod hinanden, under en profileret dobbeltarkade, der ved siderne støttes af små volutkonsoller, midtpå af et stort englehoved. I sviklen mellem buerne herover er to tætstillede, rundbuede skjolde, henholdsvis med mandens indhuggede initialer, versalerne »NP«, og hustruens Jesumonogram. Personernes ansigter er stærkt læderede, dog ses, at manden, der bærer gejstlig baret over pibekrave, har svunget overskæg og spidst fuldskæg; konens krave har inderst en tungebort. Stenens nedre halvdel er nu glat, uden spor af den tidligere konstaterede indskrift med reliefversaler.

Ifølge epitafieindskriften lå den oprindelig syd for alteret, men fjernedes herfra 1874.[8] 1886[31] var dens plads foran †våbenhuset og karakteriseredes da som en god renæssancesten, der burde bevares ved indmuring i tårnrummet; resterne ligger nu under gruset øst for koret.

2) O. 1794. Mad. Karen Karlebye, f. i Hammelef 1727, gift med hr. I. Harlef 1759, død i Stoering 23. apr. 1794. Gravplade af støbejern, 169x93 cm, med smal profilkant og indskrift med reliefversaler. Foroven et storvinget englehoved, nederst et primitivt formet menneskehoved over korslagte knogler; fra issen spirer blomster. Pladen står op mod skibets nordmur.

3) O. 1826. Iens Carl Winther, †9. marts 18[26]. Lys, rødlig sandsten, 176x91 cm, med profilkant. Indskriften over sognepræsten står med næsten nedslidte, fordybede versaler på stenens øvre halvdel, den nedre glat. På kirkegårdens nordre del, men måske identisk med den over sognepræsten til Storring satte »mindetavle«, der 1866 i forfalden tilstand hang i den tidligere kirkes kor, og som ønskedes enten restaureret eller bortskaffet.[8]

†*Gravsten,* fra 1700'rnes sidste halvdel, over den agtbare og velfornemme sl. dannekone Anne Cathrine Iørgens Datter, f. i Sveistrup 173?, boede og døde i Høver i hendes alders ? år. På kirkegården.[52]

En *'tåben begravelse,*[20] i koret foran alterbordet, formentlig for kirkens præst(er), tilhørte 1719[38] enken efter sognepræst Arent Arentsen.

Kirkegårdsmonument, o. 1868, rejst over G. F. Brandt, sognepræst til Storring, Stiær, Galthen, *13. sept. 1814, †[3. jun.] 1868. Afrundet sten af granit, kronet af kors og med indfældet hvid marmorplade. Nygotisk jerngitter omkring graven, østligt på kirkegården.

†*Gravtræer.* For perioden 1739-69 er i kirkens regnskaber[12] noteret indtægter for anbringelse af ligtræer: 1748/49 fra Niels Pedersen af Gammelgård for et ligtræ over hans salig hustru, 48 sk., fra Søren Jensen af Høver for to små ligtræer over to små børn, 32 sk. - 1750/51 for en (grav)ramme på skoleholderens kones grav, 32 sk. - 1752/53 fra Niels Sørensen i Høver for tre ligtræer over fem lig, 2 rdl. - 1755/56 for tre træer à 64 sk. fra henholdsvis Inger Andersdatter over hendes mand, skoleholderen over hans sal. kone og »Mad. Schel« (Snel?, jfr. *epitaf nr. 2) over en fattig.

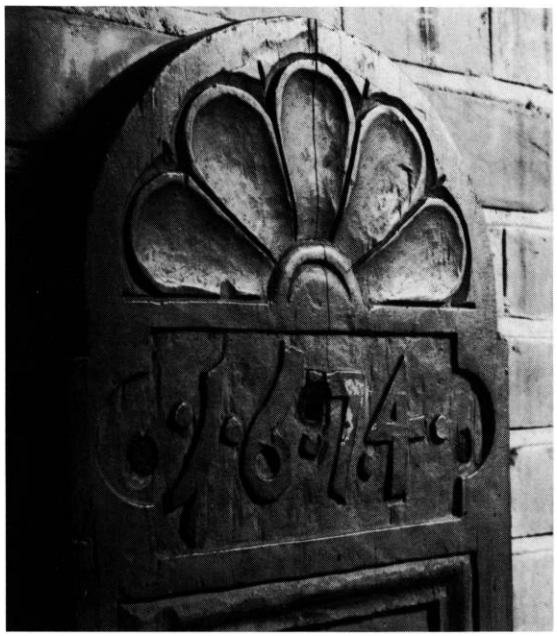

Fig.30. Stolegavl 1674 fra †stoleværk (s. 2074). JJF fot. 1982. - *Pew end 1674.*

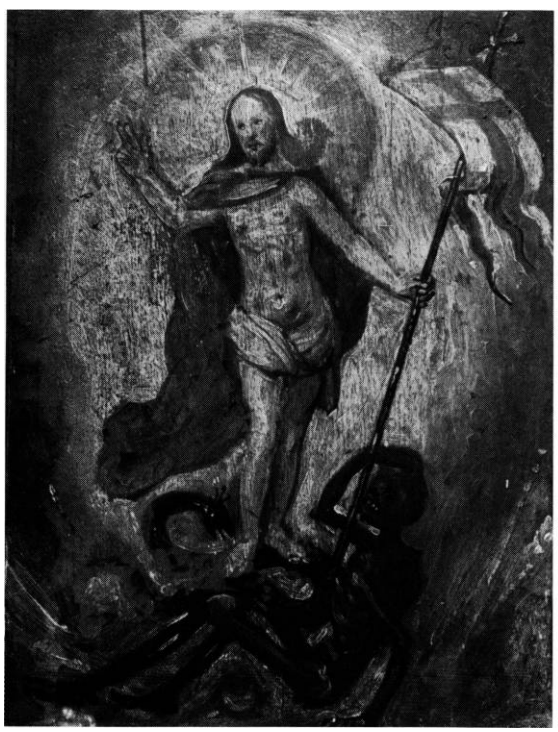

Fig. 29. Maleri af Opstandelsen, fra 1600'rne, stammende fra †altertavle eller †epitaf (s. 2077). JJF fot. 1982. - *Painting from the 17th century, formerly a part of an altarpiece or a sepulchral tablet.*

KILDER OG HENVISNINGER

LA Vib. Kirkeregnskaber: Regnskabsbog for Storring kirke 1841-1866 (C KRB - 421). - *Præstearkiv:* Kopibog 1751-1806 (C 357.35). - *Ved embedet:* Synsprotokol 1862-1967. - Se i øvrigt fortegnelse over arkivalier vedr. kirkerne i Århus amt i almindelighed s. 37-39 samt forkortelser s. 42-44 og s. 1650-51.

NM 2. afd.: Håndskrift: F. Uldall: Om de danske landsbykirker, III, 1885 og efter 1887, s. 182-83. - Indberetninger ved Erik Schiødte 1886 (inventar og epitafier), Magnus-Petersen 1888 (bygning, inventar og epitafier) og 1890 (altertavle og epitaf), V. Steffensen 1900 (epitafier), Poul Nørlund 1913 (gravsten), Olaf Hellvik 1973 (kalkmalerier), Ernst Trier 1973 (forslag til farver på inventar), Vibeke Michelsen og Jens-Jørgen Frimand 1978 (inventar og gravminder). - Fyldige udskrifter af de gennemgåede arkivalier findes i NM 2. afd. - Bygningsbeskrivelse og kalkmalerier ved Niels Jørgen Poulsen, inventar

og gravminder ved Vibeke Michelsen, orgel ved Ole Olesen. Redaktionen afsluttet 1982.

Tegninger og opmålinger. NM 2. afd.: Usigneret tegning af dåbsfad o. 1813. - Opmåling af sydportal og epitaf samt tegning af kirken ved Magnus-Petersen 1888.

Litteratur: MeddÅSt. 1975, s.71ff.

[1] Jfr. Århus Domkapitels Jordebog II, 15 og 47 samt Kronens Skøder I, 251. - Der svaredes kirkehavre og -lam til de samme embeder og personer som for Sjelle kirkes vedkommende (jfr. s. 1903).
[2] Kronens Skøder III, 469.
[3] Kronens Skøder IV, 153.
[4] LA Vib. Skanderborg rytterdistrikts godsarkiv. Jordebogsekstrakter m.m. 1719-69. (GRyt 8.9). Auktionsforretning 1767.
[5] Skødet udstedtes 2. januar 1795. Jfr. LA Vib. Skanderborg birks skøde- og panteprotokol 1789-1800 (B 61F.SP4), fol. 629.
[6] Jfr. LA Vib. Skanderborg og Åkær amter 1745-65. Sager vedr. rytterdistriktets kirker og skoler (B 5C,191C).
[7] Jfr. Tang Kristensen: Danske Sagn III, nr. 187-89.
[8] LA Vib. Sabro m.fl. hrdr.s provsti. Synsprotokoller 1845-1921 (C 30.5-10).
[9] Synsprotokol 1862-1967.
[10] Venligst oplyst af sognepræsten 1982.
[11] RA. DaKanc. Seks års kirkergsk., indsendt 1620 (B 184e).
[12] RA. Rtk. Rev.rgsk. 269-85. 1739-67. Skanderborg rytterdistrikt, kirkergsk.
[13] RA. Kultusmin. 1. dpt., journalsag KK1167 (1884-90) samt note 9.
[14] Murerarbejdet udførtes af murermester A.J.Pedersen (note 9).
[15] LA Vib. Bygningsinspektoratet Århus. Forskellige kirker, S, 1850-1905 (B 239.124).
[16] MeddÅSt. 1975, s.71ff.
[17] Puck modtog 1890 216 kr. for »friser« til kirken, sml. note 9.
[18] Vort kendskab til den gamle kirke skyldes i første række Uldalls beskrivelse 1885, J. Magnus-Petersens indberetning 1888 (med fotografier og tegninger) samt synsprotokollens indledning 1862 (note 9). - En frihåndstegning af kirken 1876 (uden større lighed), af landmåler N. F. Bøjesen, er gengivet i Kirker og Bygninger fra Geodætisk Instituts Arkiv, 1974, s. 143.
[19] Inv. nr. 847A og B:52.
[20] LA Vib. Århus bispearkiv. Kirkesyn 1700-1803 (C 3.1166-76).
[21] Note 12 samt RA. Rtk. Rev. rgsk. Kirkergsk. 290. 1754. Syn og rgsk. for jy. rytterdistriktskirker.
[22] Til tårn og våbenhus samt reparation af kirkens tag og gulv medgik i alt 40.800 »dobbelte flensborgsten«, 1050 »dobbelte kirkesten«, 500 lybske mursten og 860 tagsten.

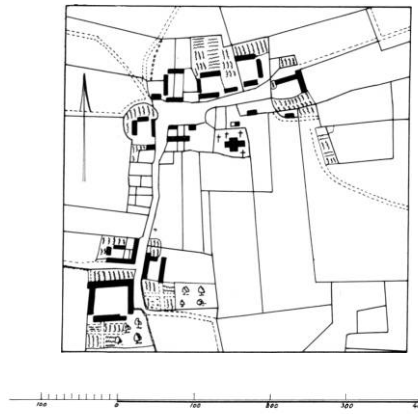

Fig. 31. Landsbyplan 1:10000, målt 1781. - *Map of the village 1781.*

[23] Der hentedes bl.a. 5000 mursten fra Skanderborg ladegård, svarende til 100 vognlæs. Ud over vognleje modtog sognemændene to tønder øl for at hente stenene.
[24] I RA. (sml. note 13) findes blandt sagens akter kgl. bygningsinspektør V. Th. Walthers kommentarer til et forslag til en delvis ombygning, udarbejdet af snedkermester S. Fog 1886.
[25] Sml. note 9, 13 og 15.
[26] LA Vib. V.Lisbjerg og Framlev hrdr.s provsti. Provstiets kirker 1846-1931 (C. 30.65).
[27] Ifølge Magnus-Petersen målte epitafiet 6 alen, 8 tommer i højden og 4 alen, 3 tommer i bredden (jfr. skitse i NM2). Midtfeltet manglede, i postamentfeltet var ulæselig skrift.
[28] Et englehoved, ganske svarende til prædikestolens englehoveder, med samme, indbrændte, signatur på bagsiden, findes i NM2, inv. nr. D 8096. Stykket er uden proveniens-oplysninger og har tidligere tilhørt en privatsamler fra Randers.
[29] Venligst oplyst af fhv. arkitekt S. Fritz, Århus.
[30] Indb. ved Magnus-Petersen.
[31] Indb. ved Erik Schiødte, jfr. korrespondance i NM2.
[32] 1851 og 1859. LA Vib. Kirkergsk. for Storring 1841-1866.
[33] LA Vib. Århus bispearkiv. 1661. Herredsbog for Framlev hrd. (C. 3.1078).
[34] RA. Rtk.Rev. rgsk. 261-266. 1680-84. Århus stifts kirkergsk.
[35] RA. Rtk. Rev.rgsk. 290. Synsforretn. og summariske rgsk. og lign. for jyske rytterdistrikskirker 1769.
[36] Blandt andre, tilsvarende stager, kan nævnes Sottrups (DK. Sønderborg amt s. 2237), købt 1692.

[37] LA Vib. Århus bispearkiv. Kirkergsk. o.l. vedr. landsogne 1671-1712 og 1716-23 (C 3.2434, 2439).
[38] LA Vib. Århus bispearkiv. 1713-24. Kirkerne på ryttergodserne (C 3.1155).
[39] C. A.Jensen: Snedkere, s. 87, note.
[40] Omtalt af C. A.Jensen, i ÅrbGlBy. 1938, s. 54.
[41] LA Vib. Viborg landstings dombog 1641 B, fol. 301 v. Venligst oplyst af afdøde lektor H. H. Fussing.
[42] LA Vib. Kirkesessionerne for rytterdistrikterne. 1724-34. Synsprotokol for kirker i Skanderborg m.fl. rytterdistrikter (X 156.4).
[43] Meddelelse fra Jydsk Orgelbyggeri. Dispositionen optegnet 1959 af orgelbygger Knud Smenge. 1909 forelå en »meget smuk og passende« facadetegning til et orgel (note 9). Iflg. orgelkonsulent P. S. Rung-Kellers optegnelser var orglet bygget o. 1913 af A. C. Zachariasen, Århus, men instrumentet forekommer ikke i dette firmas fortegnelse over leverede orgler.
[44] Nelleman & Thomsen, Århus: Auktion nr. 531 i Kunstsalonerne, s. 14, nr. 112.
[45] RA. Rgsk. ældre end 1559. Liste over indkrævede klokker 1528/29. 108 A.
[46] Ifølge brev af 5. maj 1888 fra Uldall, i NM2.
[47] Indskriftens »store« bogstaver svarer til romertal, og summen af de enkelte tegn angiver årstallet. Venligst oversat af dr. phil. H. D. Schepelern.
[48] Wibergs præstehistorie III, 199, der imidlertid har årstallet 1729.
[49] Det oprindelig malede årstal: 17•, er senere rettet til 1801.
[50] Det måler ca. 375x255 cm uden topfiguren, der er ca. 85 cm høj.
[51] Flere af detaljerne, der ses på fig. 3, er nu forsvundet eller placeret andetsteds i museet, således Kristusfiguren.
[52] JySaml. 4. rk. II, 184.

SUMMARY

The church, which in 1890 replaced a modest Medieval building, was built by the architect Vilhelm Puck, Århus, who in 1884 had been responsible for the building of a new church in Sønder Galten. Storring church was conceived by people of the time as a Neo-Gothic building, but contains both Gothic and Romanesque stylistic elements. The façades, of red brick, are divided up by corbie-stepped columns and crowned with a frieze of round arches.

The old church consisted of Romanesque chancel and nave of granite ashlar when it was demolished in 1890. It had a tower to the west, which had been renewed in 1756, and a small half-timbered porch to the south. The south doorway of the nave was a portal of granite with massive half-columns. Its lintel with a plain tympanum is preserved above the entrance to the present church.

A number of items of furniture have been preserved from the previous church: the Romanesque lion font with its brass baptismal dish from c. 1550-75, the pulpit from 1638 with the same woodcarver's signature as found on the altarpiece, chalice, paten and wafer-box from 1721-24, and the altar candlesticks donated 1693. The rest of the furniture was at the architect's suggestion either made in 1890 or adapted from earlier items. Thus the altarpiece was re-constructed from the Renaissance sepulchral tablet and a painting from 1876 from an earlier altarpiece, the hymn board and the chronological table of vicars pieced together from parts of earlier sepulchral tablets.